

**CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
ODJELJENJE ZA BANKARSTVO
SLUŽBA FRONT OFFICE**

Sarajevo, 05.10.2020. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
28.09.2020. - 02.10.2020.

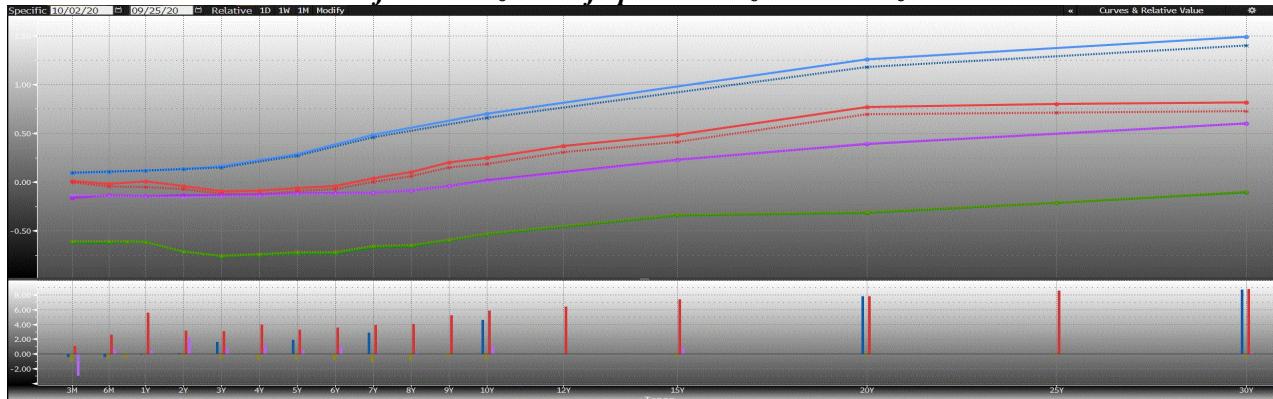
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	25.9.20	- 2.10.20	25.9.20	- 2.10.20	25.9.20	- 2.10.20	25.9.20	- 2.10.20
2 godine	-0,69	-	-0,69	↗	0,13	-	0,13	↗
5 godina	-0,72	-	-0,73	↘	0,27	-	0,29	↗
10 godina	-0,53	-	-0,54	↘	0,65	-	0,70	↗
					0,19	-	0,25	↗
						-	0,01	-
						-	0,02	↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	25.9.20	- 2.10.20
3 mjeseca	-0,582	-
6 mjeseci	-0,612	-
1 godina	-0,588	-
		-0,595
		↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 02.10.2020. godine (pone su linije) i 25.9.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafra je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi sigurnijih obveznica eurozone nisu zabilježili bitnije promjene u odnosu na prethodnu sedmicu, dok je kod italijanskih obveznica zabilježen pad prinosa između 6 i 10 baznih poena.

Predsjednica ECB Lagarde je početkom prošle sedmice pred EU Parlamentom ponovila da se pažljivo prate dolazeće informacije, uključujući i kurs eura u smislu implikacija na srednjoročne inflatorne izglede, te potvrdila da se očekuje da eurozona ostane u deflacji tokom dolazećih mjeseci. Nakon toga, izjavila je da bi ECB trebalo da razmotri strategiju sličnu Fedu kojom se dozvoljava privremeni rast inflacije iznad cilja. Ova izjava je vjerovatno do sada najsnažniji signal da bi ECB mogla promijeniti ciljani nivo inflacije od „ispod, ali blizu 2%“, koji godinama nije uspjela da postigne. Lagarde je dodala i da ECB treba da vodi računa o cijenama stambenih jedinica, koje su zabilježile rast u bogatijim članicama eurozone kao što je Njemačka te da se analizama dodaju i mjere temeljne inflacije, kao i indikatori finansijske stabilnosti.

Krajem prošle sedmice objavljeni su preliminarni podaci koji su pokazali da je stopa inflacije u eurozoni u septembru smanjena na -0,3%, iako je očekivano da će ostati nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec (-0,2%). Ovo predstavlja najniži nivo inflacije od februara 2015. godine, te će vjerovatno uticati na to da pritisci na ECB ostanu prisutni kada se bude raspravljalo o potrebi uvođenja dodatnih

stimulativnih mjera. ESTR, koja predstavlja referentnu kamatu stopu na prekonoćne depozite u euru, a koja treba da zamjeni dosadašnju kamatu stopu (Eonia) u 2022. godini, je 30. septembra zabilježila rekordno nizak nivo od -0,57% i to dan uoči prve godišnjice od uvođenja ovog pokazatelja. Na tržištu eurozone zabilježen je rast viška likvidnosti nakon što je ECB u septembru ubrizgala dodatna sredstva putem aukcije finansiranja banaka (TLTRO), gdje se banke finansiraju po veoma povoljnim uslovima. Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da nema potrebe da se za sada povećava iznos kupovina obveznica u okviru programa hitnog kreditiranja koji je uveden uslijed pandemije. Trenutna očekivanja ekonomista su da bi navedeni program, sadašnje vrijednosti 1,35 biliona EUR, mogao biti povećan za 350 milijardi EUR ove godine, najvjerovalnije u decembru, kada budu saopštene nove ekonomske projekcije.

Njemačka, Francuska i Italija su najavile povećanje iznosa zaduženja tokom naredne godine kao pomoć borbi s ekonomskim padom izazvanim pandemijom. Istovremeno, objavljen je plan stimulativnih mjera Vlade Francuske za period 2021.-2022. u iznosu 100 milijardi EUR. Očekuje se da odnos duga i GDP-a Francuske u ovoj godini dostigne rekordnih 62,8%, a da će biti potrebno do 2022. da se vrati na nivo iz 2019. godine. Prema nepotvrđenim navodima, Italija planira da uskladi budžetski deficit s EU pravilima (na nivo od 3% GDP-a) tek u 2023. godini. Očekuje se da bi ovaj indikator u 2021. godini mogao biti smanjen na 7% GDP-a, nakon što bi u ovoj godini mogao da dostigne 10,8% GDP-a. Italijanska ekonomija bi mogla zabilježiti pad od 9% ove godine (kada se očekuje da bi javni dug mogao dostići 158% GDP-a), dok se oporavak očekuje u narednoj godini, kada se prognozira rast GDP-a od 6%. Europa Press je objavio da Vlada Španije planira da revidira prognoze pada GDP-a za ovu godinu na nivo od 10% do 11%, dok je u maju očekivano da bi GDP mogao bilježiti pad od 9,2%. Vlada Španije je nakon nekoliko sedmica pregovora odlučila da produži program podrške za „odsutne radnike“ do 31. januara sljedeće godine. Prema Centralnoj banci Španije, uprkos ovim naporima, očekuje se da bi stopa nezaposlenosti u ovoj zemlji mogla da dostigne nivo oko 20% krajem godine, te da se tu zadrži najmanje nekoliko narednih godina. Ipak, na kraju prošle sedmice je objavljen podatak o neočekivanom padu broja nezaposlenih u septembru, kao i podatak da se od aprila na posao vratilo više od tri četvrtine radnika, koji su zbog pandemije bili na privremenom odsustvu. MMF je upozorio da je nedavni ekonomski oporavak Španije pod prijetnom uslijed drugog vala koronavirusa. Španija je zemlja s najvećim brojem zaraženih u Evropi, a procjena MMF-a dolazi nakon što se ova zemlja priprema da uvede nova ograničenja u mjestima gdje je izražen rast broja zaraženih, kao što je Madrid.

Tabela 3: Kretanje ekonomskega indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	SEP	89,0	91,1
2.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	SEP	-13,9	-13,9
3.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	SEP	53,7	51,7
4.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	SEP	-0,2%	-0,3%
5.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	SEP	-0,1%	-0,4%
6.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	SEP	0,2%	0,0%
7.	Stopa inflacije – Španija (prelim.)	SEP	-0,5%	-0,6%
8.	Stopa inflacije – Italija (prelim.)	SEP	-0,4%	-0,9%
9.	Stopa inflacije – Belgija	SEP	-	0,90%
10.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	AUG	-2,7%	-2,5%
11.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	AUG	4,2%	3,7%
12.	Maloprodaja – Holandija (G/G)	AUG	-	6,2%
13.	Maloprodaja – Španija (G/G)	AUG	-3,1%	-4,6%
14.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	AUG	0,4%	2,4%
15.	Obim maloprodaje – Irska (G/G)	AUG	-	9,1%
16.	Stopa nezaposlenosti – EZ	AUG	8,1%	8,0%
17.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	SEP	6,4%	6,3%
18.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	AUG	-	5,1%
19.	Stopa nezaposlenosti – Italija (prelim.)	AUG	10,2%	9,7%
20.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	SEP	60,0	-26,3
21.	Odnos deficit-a i GDP-a – Italija (kvartalno)	II kvartal	-	10,8%

SAD

Proteklu sedmicu u SAD obilježila je prva debata dva predsjednička kandidata Trumpa i Bidena, kao i vijest da je predsjednik Trump pozitivan na virus Covid19, što je imalo blagi uticaj na finansijsko tržište. Prva debata kandidata za predsjednika SAD Trumpa i Bidena je obilježena međusobnim uvredama i stalnim međusobnim prekidima, posebno kod tema koje su se odnosile na koronavirus, ekonomiju, ali i njihove porodice.

Demokrate su predstavile novi stimulativni plan vrijedan 2,2 biliona USD, i dalje pod nazivom „Zakon heroja“, a koji uključuje oživljavanje naknada za nezaposlenost u vrijednosti od 600 USD do kraja januara, kao i dodatne podsticajne čekove te fondove za obrazovanje, testiranje Covid19 i praćenje kontakata. Upravo državna pomoć, kao i naknade za nezaposlenost predstavljaju dva područja gdje se javljaju nesuglasice između republikanaca i demokrata.

Ministar finansija Mnuchin i Pelosi su učinili još jedan korak ka postizanju sporazuma nakon što su lideri Predstavničkog doma odgodili glasanje o prijedlogu demokrata koji se odnosi na zakon o pomoći, ali nikakav napredak nije postignut. U izjavi za Fox Business, Mnuchin je naveo da očekuje postizanje sporazuma koji će vrijediti između 1,5 do 2,2 biliona USD.

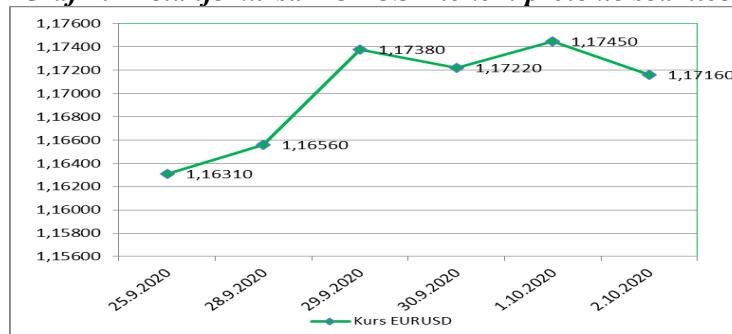
Predsjednik Feda iz Dalasa Kaplan je izjavio da se ekonomija SAD neće vratiti na pravi put do kraja 2022. godine ili nekada tokom 2023. godine, dok predsjednik Feda iz Njujorka Williams smatra da je oporavak zapravo jači i snažniji nego što se očekivalo. Analizirajući podatke s tržišta rada, predsjednica Feda iz Klivlenda Mester je istakla da se tržište rada oporavlja mnogo sporije te bi mogle biti potrebne dvije do tri godine da se nezaposlenost vrati na nivoe koji su zabilježeni u februaru ove godine. Sličnog stava je i predsjednik Feda iz Mineapolisa Kashkari koji smatra da su podaci s tržišta rada razočaravajući, da predstoji dug put oporavka ekonomije SAD te će ovaj oporavak kako u dijelu zaposlenosti tako i u dijelu ekonomskog rasta biti usporen, čak i u slučaju pronalaska vakcine.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	ADP promjena broja zaposlenih	SEP	649.000	749.000
2.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	26. sep.	850.000	837.000
3.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	19. sep.	12.200.000	11.767.000
4.	Promjena zaposlenih u nefarme. sektoru	SEP	859.000	661.000
5.	Stopa nezaposlenosti	SEP	8,2%	7,9%
6.	ISM prerađivački sektor	SEP	56,5	55,4
7.	Povjerenje potrošača Un. Mičigen F	SEP	793,0	80,4
8.	PCE deflator, mjera inflacije (G/G)	AUG	1,2%	1,4%
9.	Aplikacije za hipotekarne kredite	25. sep.	-	-4,8%
				6,8%

USD je deprecirao u odnosu na EUR te je kurs EURUSD zabilježio rast s nivoa od 1,16310 na nivo od 1,17160.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Kontraverzni Zakon o unutrašnjem tržištu Velike Britanije kojim se krši međunarodno pravo je sigurno prošao posljednju prepreku u Donjem domu Parlamenta, uprkos ozbiljnim sumnjama brojnih zastupnika Konzervativne partije o ovom planu. Zakon o internom tržištu, koji prvenstveno iznosi tehničke detalje o stanju nakon post-Brexta, takođe daje moć ministrima da unilateralno prerade elemente sporazuma o povlačenju iz EU. Zakon je prošao treće čitanje i podržan je sa 340:256 glasova, te ulazi u narednu fazu, a to je Gornji dom Parlamenta.

Nakon ovih odluka Velike Britanije, EU je tokom protekle sedmice pokrenula pravni postupak protiv Velike Britanije zbog kršenja ranije postignutog sporazuma o Brexitu, dok je visoki britanski ministar izjavio da razlike postoje i u pregovorima o post-Brexit trgovinskom sporazumu. Predsjednica Evropske komisije von der Leyen je izjavila da je EU pozvala Veliku Britaniju da ukloni problematične dijelove zakona do kraja septembra, a taj krajnji rok je prošao. Krajem sedmice premijer Velike Britanije Johnson i predsjednica Evropske komisije von der Leyen su se dogovorili da rade zajedno na pokretanju trgovinskog sporazuma, s obzirom na to da su pregovori utonuli u novu intenzivniju fazu, ali se i raspoloženje oko pregovora poboljšalo. Obje strane su se složile o važnosti postizanja sporazuma, ako je to ikako moguće, kao snažnog osnova za strateške veze između Velike Britanije i EU u budućnosti. Obje strane su naglasile da nastavljaju da se pripremaju i za mogućnost nepostizanja sporazuma.

Viceguverner BoE Ramsden je izjavio da smatra da je donji nivo ključne kamatne stope BoE 0,10%, iako je BoE dužna da razmotri dalji pad kamatne stope ispod tog nivoa, kao dio napora da se pomogne ekonomiji u borbi s pandemijom koronavirusa.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	AUG	1,5	0,3
2.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	AUG	71.300	84.700
3.	Nationwide cijene kuća (G/G)	SEP	4,5%	5,0%
4.	GDP (Q/Q) F	II kvartal	-20,4%	-19,8%
5.	Lična potrošnja (Q/Q) F	II kvartal	-23,1%	-23,6%
6.	Izvoz (Q/Q) F	II kvartal	-11,3%	-11,0%
7.	Uvoz (Q/Q) F	II kvartal	-23,4%	-22,7%
8.	PMI prerađivački sektor F	SEP	54,3	54,1
				55,2

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad s nivoa od 0,91247 na nivo od 0,90556, dok je kurs GBPUSD povećan s nivoa od 1,2746 na nivo od 1,2935.

JAPAN

BoJ je objavila sumarni pregled stavova MPC BoJ sa septembarske sjednice te je, između ostalog, navedeno i da su članovi bili mišljenja da mjere BoJ imaju pozitivan uticaj, da su od najveće važnosti za podršku potencijalu rasta radnih mesta u dugom roku te da je prioritet finansiranje kompanija i poslova. Takođe, članovi su primjetili da je ekonomsko poboljšanje nešto sporije nego se očekivalo, a jedan član je izjavio i da je potrebno da se ponovo razmotri strategija ciljanog nivoa cijena.

Industrijska proizvodnja u augustu prema preliminarnim podacima je smanjena za 13,3% na godišnjem nivou, ali je u odnosu na avgust povećana za 1,7%, nakon što je u julu zabilježen rast od 8,7%. Ovaj pokazatelj predstavlja pozitivan znak za proizvođače da se ekomska aktivnost postepeno oporavlja od uticaja pandemije. Pored toga, za Japan je obavljeno i Tankan kvartalno istraživanje koje je pokazalo da su veliki japanski proizvođači u trećem kvartalu bili manje pesimistični nakon što su ekomske aktivnosti nastavile da se postepeno oporavljuju. Krajem sedmice je objavljen podatak da je stopa nezaposlenosti iznosila 3,0% u avgustu, a iako je zabilježila samo blagi rast, navedeni nivo nezaposlenosti je najveći od maja 2017. godine. Takođe, rasploživost poslova je zabilježila pad na najniži nivo u posljednjih više od šest godina, što ukazuje na to da je šteta, koju je pandemija uzrokovala, bila prisutna tokom cijelog ovog mjeseca. Ovi podaci su objavljeni nakon što je premijer Suga obećao da će zaštiti

radna mjesta, održati kompanije u poslovanju te da će pomoći ekonomiji da se oporavi od uticaja mjera koje su preduzete s ciljem zaustavljanja širenja virusa.

Trgovanje na berzi u Tokiju je u četvrtak tokom cijelog dana bilo u potpunosti obustavljeno uslijed tehničkog kvara, što predstavlja najveći pad sistema koji je zabilježen od kada je ova berza prešla na potpuno elektronsko trgovanje prije 21 godinu.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

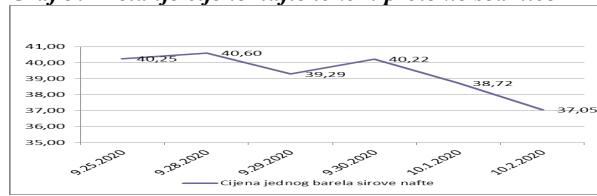
Red. br.	Ekonomska indikacija	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije – Tokio	SEP	0,1%	0,2%
2.	Maloprodaja (G/G)	AUG	-3,1%	-1,9%
3.	Industrijska proizvodnja (G/G) prelim.	AUG	-13,4%	-13,3%
4.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) final.	AUG	-23,3%	-23,2%
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora final.	SEP	47,3	47,7
6.	Proizvodnja automobila (G/G)	JUL	-	-22,1%
7.	Povjerenje potrošača	SEP	30,5	32,7
8.	Prodaja automobila (G/G)	SEP	-	-15,6%
9.	Vodeći indeks final.	JUL	-	86,7
10.	Koincirajući indeks final.	JUL	-	78,3
11.	Stopa nezaposlenosti	AUG	3,0%	3,0%
12.	Monetarna baza (G/G)	SEP	-	14,3%
				11,5%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR te je kurs EURJPY zabilježio rast s nivoa od 122,88 na nivo od 123,39. JPY je blago aprecirao u odnosu na USD te je kurs USDJPY zabilježio pad s nivoa od 105,58 na nivo od 105,29.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 40,25 USD (34,61 EUR). Tokom protekle sedmice cijena nafte je smanjena, iako je u nekoliko navrata bilježila blagi rast preko 40 USD po barelu. Početkom sedmice cijena nafte je smanjena pod uticajem deprecijacije dolara, ali i zbog povećanog broja zaraženih virusom Covid19. Takođe, cijena ovog energenta je smanjena i zbog stalne zabrinutosti o pitanju tražnje u uslovima pandemije, što u drugi plan stavlja pozitivna očekivanja vezano za usvajanje novog paketa fiskalne podrške u SAD, o čemu se još uvijek vode debate među zakonodavcima. Sredinom sedmice cijena nafte je zabilježila blagi rast, preko 40 USD po barelu, nakon što su objavljeni neočekivani podaci o padu zaliha ovog energenta u SAD, kao i pod uticajem slabljenja dolara, što je imalo snažniji efekat nego očekivanja pogoršanja tražnje za ovim energentom. Zalihe nafte u SAD su u prošloj sedmici smanjene za skoro 2 miliona barela te su se našle na najnižem nivou od aprila. Međutim, već narednog dana cijena je ponovo počela da bilježi pad kako je broj zaraženih virusom Covid19 povećan uz dalji pritisak na cijene ovog energenta nakon što je OPEC povećao obim proizvodnje u prošlom mjesecu. U petak je cijena nafte nastavila da bilježi smanjenje, nakon što su objavljene vijesti da je predsjednik SAD Trump testiran pozitivno na Covid19 i nakon što se zvaničnici SAD nisu uspjeli dogovoriti o stimulativnom paketu pomoći, a što je pojačalo neizvjesnost vezano za pitanje tražnje za naftom. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 37,05 USD (31,62 EUR). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena nafte je smanjena za 7,95%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:

Služba Front Office

Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metalu u ponedjeljak cijena jedne unce zlata je iznosila 1.861,58 USD (1.600,53 EUR).

Cijena zlata je do sredine sedmice uglavnom bilježila rast pod uticajem efekata pandemije, ali i zbog iščekivanja rezultata debate koja se vodila između dva predsjednička kandidata u SAD. Takođe, posljednji potezi zakonodavaca u SAD, kao i slabljenje dolara, uticali su na to da se cijena zlata poveća tokom protekle sedmice. Tokom drugog kvartala tekuće godine kompanija Berkshire Hathaway na čijem se čelu nalazi Buffet je kupila dionice Barrick Gold, koji je drugi najveći rudnik zlata, u vrijednosti od 565 miliona USD. Dionice kompanije Barrick, koja vrši iskop zlata u Africi, Latinskoj Americi i SAD, su od početka aprila povećane za 37%. Takođe, tokom drugog kvartala kompanija Bridgewater je investirala 316 miliona USD u fondove koji trguju zlatom, a koji daju mogućnost investitorima da kupuju fizičko zlato i da ga čuvaju. Takav interes zapadnih investitora je uticao na rast cijene ovog plemenitog metala s nivoa od 1.160 USD po unci u ljetu 2018. godine na preko 2.000 USD u augustu tekuće godine, čime su performanse plemenitih metala među najboljima na globalnom nivou. Tokom trgovanja u četvrtak cijena zlata je povećana pod uticajem očekivanja investitora vezano za nove stimulativne podsticaje u SAD, ali i nakon što su se pojavile vijesti da su predsjednik Trump i njegova supruga pozitivni na Covid19. Pojedini analitičari smatraju da zlato ponovo zauzima ulogu sigurnog utočišta te da će njegova cijena da raste bez obzira na postizanje ili nepostizanje sporazuma o fiskalnim stimulansima u SAD.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne unce zlata je iznosila 1.899,84 USD (1.621,58 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 2,06%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

